

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 30 oktober 2007

Mål nr

B 2231-06

KLAGANDE

Riksåklagaren
Box 5553
114 85 Stockholm

MOTPART

IP

Ombud och offentlig försvarare: Advokat TK

SAKEN

Förberedelse till grovt bedrägeri

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Nedre Norrlands dom den 21 april 2006 i mål B 673-05

DOMSLUT

Högsta domstolen fastställer hovrättens domslut.

För biträde åt IP i Högsta domstolen tillerkänns TK ersättning av allmänna medel med tjugofyratusentrehundra-åttiotre (24 383) kr, varav 14 520 kr för arbete, 7 275 kr för tidsspillan och 2 588 kr för utlägg. Denna kostnad skall stanna på staten. I ersättningen ingår mervärdesskatt med 4 877 kr.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Riksåklagaren har yrkat att Högsta domstolen skall döma IP för förberedelse till grovt bedrägeri och bestämma påföljden till fängelse.

IP har bestritt ändring.

DOMSKÄL

Enligt det händelseförlopp som riksåklagaren lagt till grund för sin talan skall IP, med uppsåt att utföra eller främja grova bedrägerier, ha tagit fotografier av svensk bankomatutrustning som han därefter använt som underlag för att beställa en front till kortläsare och en knappsats vilka varit utformade som på uttagsautomaten. Kortläsaren och knappsatsen har varit avsedda att fästas över den fasta utrustningen på en uttagsautomat. Med hjälp av i föremålen monterad elektronisk utrustning skulle därefter avläsning ske av den pinkod som automatkunder använde vid uttag liksom av den information som fanns på magnetremsorna till de kort som de begagnade. Med hjälp av denna information skulle därefter ”falska” kort tillverkas som skulle användas för uttag i automater eller vid inköp.

Förberedelse till brott är endast straffbelagt vid brott där detta särskilt angetts. Av 9 kap. 11 § brottsbalken framgår att förberedelse till grovt bedrägeri (och bedrägeri) är straffbelagt. Enligt 14 kap. 12 § är vidare bl.a. förberedelse till urkundsförfalskning och grov urkundsförfalskning straffbelagt. Däremot är inte förberedelse till förberedelse straffbelagt.

Vad som i målet läggs IP till last är att han på sätt som sägs i bestämmelsen om förberedelse i 23 kap. 2 § första stycket 2 tagit befattning med något som är särskilt ägnat att användas som hjälpmedel vid ett brott. Som åtalet är utformat förutsätter ett bifall till detta att fotografierna samt kortläsaren och knappsatsen varit särskilt ägnade att användas som hjälp medel för de bedrägerier som brottsplanen syftat till.

Fotografierna har emellertid inte varit avsedda att användas för att utföra något bedrägeri utan endast för att möjliggöra framställningen av den kortläsare och den knappsats som åtalet också omfattar. Om något skulle befattningen med fotografierna närmast kunna betecknas som förberedelse till förberedelse vilket som nyss sagts inte är straffbart. Åtalet skall därför i denna del ogillas redan på denna grund.

Vad därefter angår kortläsaren och knappsatsen framgår av vad som sagts ovan att inte heller dessa varit avsedda att användas vid de bedrägerier som brottsplanen avsett utan endast för att inhämta den information och framställa de kort med vars hjälp bedrägerierna därefter skulle genomföras. Inte heller när det gäller kortläsaren och knappsatsen föreligger därför förutsättningar för att döma IP för förberedelse till grovt bedrägeri. Det kan emellertid hävdas att gärningsbeskrivningen skulle lämna utrymme för att i stället bedöma gärningen som förberedelse till urkundsförfalskning. En

förutsättning för en sådan bedömning är dock att de kort som var avsedda att framställas med hjälp av informationen från den elektroniska utrustningen på kortläsaren skulle vara att anse som urkund i den mening som avses i bestämmelsen om urkundsförfalskning i 14 kap. 1 § (jfr härtill SOU 1992:110 s. 308 f. och Dir. 2005:68). Det saknas anledning att ta ställning till denna fråga här eftersom försändelsen med kortläsaren och knappsetsen inte kommit IP tillhanda och han därför, såsom tingsrätten och hovrätten funnit, inte har tagit någon sådan befattning med dessa föremål som krävs för att ansvar för förberedelse skall kunna aktualiseras (se prop. 2000/01:85 s. 50; jfr även Asp, Från tanke till gärning, Del II, Förberedelse och stämpling till brott, 2007 s. 114 f. med hänvisningar).

Oavsett vad som kan anses visat i målet när det gäller det faktiska händelseförloppet skall därför åtalet ogillas.

I avgörandet har deltagit: Justitieråden Gertrud Lennander,
Dag Victor, (referent), Torgny Håstad, Ella Nyström och Anna Skarhed
Föredragande revisionssekreterare: My Hedström